

Piątek, 26 listopada 2020 r.

P9_TA(2020)0332

Eskalacja napięć w Waroszy w następstwie nielegalnych działań Turcji i pilna potrzeba wznowienia rozmów**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie eskalacji napięć w Waroszy w związku z nielegalnymi działaniami Turcji oraz pilnej potrzeby wznowienia rozmów (2020/2844(RSP))**

(2021/C 425/16)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Turcji, w szczególności rezolucję z 13 marca 2019 r. w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2018 dotyczącego Turcji ⁽¹⁾ oraz rezolucję z 17 września 2020 r. w sprawie przygotowań do nadzwyczajnego szczytu Rady Europejskiej poświęconego niebezpiecznej eskalacji napięcia i roli Turcji we wschodniej części basenu Morza Śródziemnego ⁽²⁾,
- mając na uwadze swoje oświadczenie z 14 lutego 2012 r. w sprawie zwrotu zamkniętej strefy Famagusty jej prawowitym mieszkańcom ⁽³⁾,
- uwzględniając sprawozdania Komisji Petycji z 17 lipca 2008 r. po wizycie informacyjnej w Famaguście na Cyprze w dniach 25–28 listopada 2007 r. oraz z 21 listopada 2018 r. po wizycie informacyjnej w Famaguście na Cyprze w dniach 7–8 maja 2018 r. w kontekście petycji nr 733/2004 złożonej przez Loizosa Afxentiou w imieniu Ruchu Uchodźców z Famagusty,
- uwzględniając swoje rezolucje w sprawie obrad Komisji Petycji z 23 września 2008 r. ⁽⁴⁾, 22 kwietnia 2009 r. ⁽⁵⁾ i 13 lutego 2018 r. ⁽⁶⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z 6 października 2020 r. w sprawie polityki rozszerzenia UE (COM(2020)0660) oraz towarzyszące mu sprawozdanie za 2020 r. dotyczące Turcji,
- uwzględniając ramy negocjacyjne przyjęte dla Turcji 3 października 2005 r.,
- uwzględniając konkluzje Rady z 15 i 16 października 2020 r. oraz wcześniejsze odnośne konkluzje Rady i Rady Europejskiej,
- uwzględniając oświadczenie wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 13 października 2020 r. na temat wydarzeń dotyczących Waroszy,
- uwzględniając oświadczenia wydane w imieniu Unii Europejskiej przez wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa: z 6 października 2020 r. na temat wydarzeń dotyczących Waroszy oraz z 15 listopada 2020 r. w sprawie Waroszy,
- uwzględniając wspólne oświadczenie wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz komisarz Elisy Ferreiry z 20 października 2020 r. w sprawie procesu wyborczego w społeczności Cypryjczyków tureckich,
- uwzględniając podstawowe zasady prawa międzynarodowego oraz Kartę Narodów Zjednoczonych, porozumienie wysokiego szczebla z 1979 r. między przywódcami obu wspólnot na Cyprze, a także odnośne rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ w sprawie Cypru, w tym rezolucje nr 541 (1983), nr 550 (1984), nr 789 (1992) i nr 2537 (2020),

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2019)0200.⁽²⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0230.⁽³⁾ Dz.U. C 249 E z 30.8.2013, s. 1.⁽⁴⁾ Dz.U. C 8 E z 14.1.2010, s. 41.⁽⁵⁾ Dz.U. C 184 E z 8.7.2010, s. 12.⁽⁶⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2019)0114.

Piątek, 26 listopada 2020 r.

- uwzględniając oświadczenia przewodniczącego Rady Bezpieczeństwa ONZ z 9 października 2019 r. i 9 października 2020 r. w sprawie sytuacji na Cyprze,
- uwzględniając oświadczenie sekretarza generalnego ONZ wydane po spotkaniu z obydwojema przywódcami w Berlinie w listopadzie 2019 r.,
- uwzględniając art. 132 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Turcja jest krajem kandydującym do UE i jej ważnym partnerem; mając na uwadze, że od Turcji, jako kraju kandydującego, oczekuje się stania na straży najwyższych standardów demokracji, poszanowania praw człowieka i praworządności, łącznie z przestrzeganiem międzynarodowych konwencji;
- B. mając na uwadze, że Turcja jest sojusznikiem NATO i należy jej przypomnieć o obowiązku odgrywania konstruktywnej roli w łagodzeniu napięć;
- C. mając na uwadze, że w odpowiedzi na nieudany zamach stanu z 1974 r., wspierany przez grecką juntę, Turcja dokonała inwazji sił wojskowych na Cypr, a także mając na uwadze inwazję na miasto Famagusta w sierpniu 1974 r. i jego nielegalną okupację od tego czasu;
- D. mając na uwadze, że zamknięto wówczas część Famagusty, która pozostaje niezamieszкана i znajduje się pod bezpośrednią kontrolą wojska tureckiego;
- E. mając na uwadze, że według ONZ odpowiedzialność za status quo w Waroszy spoczywa na Turcji, w związku z czym Turcja ponosi również odpowiedzialność za wszelkie działania mające na celu zmianę jej statusu w sposób sprzeczny z porozumieniem wysokiego szczebla z 1979 r. oraz rezolucjami Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 550 (1984) i nr 789 (1992);
- F. mając na uwadze, że zgodnie z rezolucją nr 550 (1984) Rada Bezpieczeństwa ONZ „uważa próby zasiedlenia jakiegokolwiek części Waroszy przez osoby inne niż jej mieszkańcy za niedopuszczalne i wzywa do przekazania tego obszaru administracji Organizacji Narodów Zjednoczonych”, a także mając na uwadze, że w rezolucji nr 789 (1992) Rada Bezpieczeństwa ONZ wezwała do tego, by do celów wdrożenia rezolucji nr 550 (1984) i w ramach budowania zaufania Warosza została przekazana jej prawowitym mieszkańcom „pod kontrolą sił pokojowych ONZ na Cyprze”;
- G. mając na uwadze, że zwrot zamkniętej strefy Famagusty jej prawowitym mieszkańcom ułatwiłby wysiłki zmierzające do kompleksowego rozwiązania sporu cypryjskiego;
- H. mając na uwadze, że 8 października 2020 r., po obwieszczeniu wydanym w Ankarze 6 października 2020 r., ogłoszono częściowe „otwarcie” części Waroszy we współpracy z obecnym przywódcą Cypryjczyków tureckich Ersinem Tatarem, co stanowi naruszenie wcześniejszych porozumień i odnośnych rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ;
- I. mając na uwadze, że na początku września 2019 r. turecki minister spraw zagranicznych Mevlüt Çavuşoğlu odwiedził Waroszę i zapowiedział „otwarcie konsulatu generalnego” Turcji w rejonie Waroszy, a także mając na uwadze, że na początku lutego 2020 r. wiceprezydent Turcji Fuat Oktay odwiedził Waroszę, aby zorganizować „szczyt” poświęcony „prawnym, politycznym i gospodarczym aspektom ponownego otwarcia opuszczonego miasta Warosza”;
- J. mając na uwadze, że Turcja oświadczyła, iż będzie jednostronnie realizować różnorodne projekty w Waroszy, grożąc przygotowaniem tego terenu pod nielegalne zasiedlenie;
- K. mając na uwadze, że społeczność Cypryjczyków tureckich ma od 18 października 2020 r. nowego przywódcę – Ersina Tatara; mając na uwadze, że były przywódca Cypryjczyków tureckich Mustafa Akıncı odegrał ważną, pozytywną i historyczną rolę w promowaniu pokoju i dialogu między obiema społecznościami na wyspie;
- L. mając na uwadze, że 10 listopada 2020 r. tysiące Cypryjczyków tureckich protestowało w rekordowej liczbie w północnej części Cypru przeciwko ingerencji Turcji na Cyprze, w tym w Waroszy, domagając się wolności, demokracji i poszanowania praw Cypryjczyków z Waroszy; mając na uwadze, że w proteście uczestniczyli główni przywódcy opozycji, w tym były przywódca Cypryjczyków tureckich Mustafa Akıncı;
- M. mając na uwadze, że wizyta prezydenta Turcji Recepta Tayyipa Erdoğan na okupowanym obszarze Cypru w celu „urządzenia pikniku” w Waroszy 15 listopada 2020 r. była prowokacyjnym działaniem, które wywołało skrajne reakcje wśród Cypryjczyków tureckich;

Piątek, 26 listopada 2020 r.

- N. mając na uwadze, że we wszystkich wcześniejszych negocjacjach, w tym podczas ostatniej konferencji w sprawie Cypru w Crans-Montanie w 2017 r., Warosza należała do obszarów, które miały zostać zwrócone administracji grekocypryjskiej w następstwie kompleksowego rozwiązania problemu cypryjskiego na podstawie porozumienia o federacji dwóch społeczności i dwóch stref;
- O. mając na uwadze, że obecny przywódca Cypryjczyków tureckich Ersin Tatar sprzeciwia się kompleksowemu rozwiązaniu problemu cypryjskiego w oparciu o federację dwóch społeczności i dwóch stref, jak zakładają parametry ONZ, oraz mając na uwadze, że 15 listopada 2020 r. prezydent Erdoğan wezwał do rozmów mających na celu utworzenie na Cyprze „dwóch odrębnych państw”;
- P. mając na uwadze, że obecnie Turcja kontynuuje we wschodniej części basenu Morza Śródziemnego nielegalne, jednostronne działania wojskowe, które są sprzeczne z suwerennością państw członkowskich UE – Grecji i Cypru; mając na uwadze, że bezpośrednie zaangażowanie Turcji we wspieranie Azerbejdżanu w konflikcie w Górskim Karabachu wykracza poza jej interesy geoeconomiczne i odzwierciedla ambitniejszy program geopolityczny, jak ma to miejsce w przypadku działań Turcji w Libii i Syrii, oraz zauważa z niepokojem, że stałe i coraz dalsze odchodzenie Turcji od europejskich wartości i standardów spowodowało, iż stosunki między UE a Turcją osiągnęły najniższy poziom w historii,
1. potępia nielegalne działania Turcji w Waroszy, w szczególności jej częściowe „otwarcie”; podkreśla, że stworzenie nowego faktu dokonanego podważa wzajemne zaufanie i szanse na kompleksowe rozwiązanie problemu cypryjskiego, ponieważ negatywnie zmienia sytuację na miejscu, zaostrza podziały i umacnia stały podział Cypru; ostrzega przed jakąkolwiek zmianą status quo w Waroszy, która stanowi naruszenie wyżej wymienionych rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ;
 2. wzywa rząd turecki do cofnięcia tej decyzji i unikania wszelkich jednostronnych działań, które mogłyby doprowadzić do dalszych napięć na wyspie, zgodnie z niedawnym apelem Rady Bezpieczeństwa ONZ; apeluje do Turcji o wycofanie wojska z Cypru, przekazanie obszaru Waroszy jej prawowitym mieszkańcom pod tymczasową administracją ONZ zgodnie z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 550 (1984) i powstrzymanie się od wszelkich działań zmieniających równowagę demograficzną na wyspie poprzez politykę nielegalnego osadnictwa; podkreśla, że po rozwiązaniu problemu cypryjskiego dorobek prawny UE musi zostać wdrożony na całej wyspie;
 3. jest głęboko przekonany, że trwałe rozwiązanie konfliktu można znaleźć jedynie w drodze dialogu, dyplomacji i negocjacji, w duchu dobrej woli i zgodnie z prawem międzynarodowym, oraz potwierdza swoje przekonanie, że trwałe rozwiązanie problemu cypryjskiego przyniosłoby korzyści każdemu krajowi w regionie, przede wszystkim Cyprowi, Grecji i Turcji; wzywa Radę Europejską, by utrzymała jednolite stanowisko wobec jednostronnych i nielegalnych działań Turcji, podjęła działania i nałożyła surowe sankcje w reakcji na nielegalne działania Turcji; przypomina, że dalszych sankcji można uniknąć jedynie poprzez dialog, szczerą współpracę i konkretne postępy w terenie;
 4. kładzie nacisk na apel sekretarza generalnego ONZ o wznowienie negocjacji od punktu, na którym zatrzymały się w 2017 r. w Crans-Montanie, i podkreśla, że powinno to nastąpić w oparciu o wspólną deklarację dwóch przywódców z 11 lutego 2014 r., sześciopunktowe ramy z 30 czerwca 2017 r. opracowane przez sekretarza generalnego ONZ oraz zbieżność stanowisk osiągniętą przed końcem konferencji; wyraża ubolewanie, że najwyższe władze tureckie poparły rozwiązanie dwupaństwowe, i wzywa Turcję, by konkretnie zaangażowała się w realizację apelu sekretarza generalnego ONZ;
 5. ponownie wyraża poparcie dla sprawiedliwego, kompleksowego i realnego rozwiązania na podstawie porozumienia o federacji złożonej z dwóch społeczności i dwóch stref, o jednej międzynarodowej osobowości prawnej, jednolitej suwerenności, jednym obywatelstwie i równości politycznej obu społeczności, zgodnie z odnośnymi rezolucjami Rady Bezpieczeństwa ONZ, prawem międzynarodowym i dorobkiem prawnym UE, a także z poszanowaniem zasad, na których opiera się Unia;
 6. wyraża zaniepokojenie faktem, że nielegalne „otwarcie” Waroszy ma na celu zmianę statusu własności na tym obszarze, a tym samym podważenie perspektywy zwrotu Waroszy zgodnie z odnośnymi rezolucjami Rady Bezpieczeństwa ONZ lub w drodze kompleksowego rozwiązania problemu cypryjskiego; wzywa Turcję, by powstrzymała się od nielegalnego zasiedlania Waroszy ludnością inną niż jej prawowici mieszkańcy lub od wzywania prawowitych mieszkańców do powrotu do domów w warunkach okupacji wojskowej;
 7. podkreśla, że bezpośrednie rozmowy pod auspicjami ONZ, na uzgodnionych zasadach, pozostają jedyną możliwością osiągnięcia rozwiązania pozwalającego na ponowne zjednoczenie wyspy i jej mieszkańców, prowadzącego między innymi do normalizacji stosunków między Cyprem a Turcją, poprawy perspektyw wytyczenia wyłącznej strefy ekonomicznej między Cyprem a Turcją oraz zacieśnienia stosunków między UE a Turcją; wzywa do jak najszybszego wznowienia – na uzgodnionych zasadach – negocjacji w sprawie zjednoczenia Cypru pod auspicjami sekretarza generalnego ONZ;

Piątek, 26 listopada 2020 r.

8. popiera dążenie obu społeczności do pokoju i stabilności oraz wzywa Komisję do niezwłocznego wdrożenia drugiego rocznego programu pomocy dla wspólnoty Cypryjczyków tureckich, mającego na celu wspieranie projektów sprzyjających pojednaniu i poprawie infrastruktury, ochronie środowiska i rozwojowi gospodarczemu; wzywa w szczególności do kontynuowania i zwiększenia wsparcia dla społeczeństwa obywatelskiego obu społeczności zarówno za pośrednictwem programu pomocy UE, jak i w sposób bardziej strukturalny poprzez nowe wieloletnie ramy finansowe, zwłaszcza za pośrednictwem programu „Obywatele, Równość, Prawa i Wartości”;
 9. wzywa UE i jej państwa członkowskie do odgrywania aktywniejszej roli w doprowadzeniu do pomyślnego zakończenia negocjacji pod auspicjami ONZ, w tym poprzez wyznaczenie przedstawiciela do misji dobrych usług ONZ, oraz do skoordynowania wysiłków z Parlamentem Europejskim w celu przekonania Turcji do wycofania się z nielegalnej działalności w Waroszy;
 10. podkreśla swoje poparcie dla integralności terytorialnej Cypru i wzywa państwa członkowskie UE, by sprzeciwiły się wszelkim próbom uznania przez państwa trzecie jakiegokolwiek państwa na wyspie Cypr innego niż Republika Cypryjska;
 11. ubolewa nad oświadczeniami prezydenta Turcji wygłoszonymi podczas wizyty w Waroszy 15 listopada 2020 r., które w wyraźny sposób ujawniły „plan działania” Ankary dotyczący nielegalnego osadnictwa w zamkniętym mieście oraz poparcie dla trwałego podziału Cypru;
 12. wzywa Turcję, by powstrzymała się od dalszych jednostronnych działań, takich jak nielegalne odwierty badawcze, które dodatkowo naruszają suwerenność i suwerenne prawa Republiki Cypryjskiej, grożą tworzeniem niezgodnych z prawem morza nowych faktów dokonanych, podważają wznowienie znaczących negocjacji i perspektywę kompleksowego rozwiązania w uzgodniony sposób, a także nie sprzyjają dobrym stosunkom sąsiedzkim w regionie;
 13. apeluje do misji ONZ na Cyprze o nasilenie działań na rzecz monitorowania sytuacji w Waroszy;
 14. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji/ wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, a także prezydentowi, rządowi i parlamentowi Turcji.
-